

ISTORIA ROMÂNILOR DE A PATRA REPOVESTITĂ PE ÎNȚELESUL ADULȚILOR

Viorel Moțoc

Nu destabilizez, nu defăimez, nu trădez. Sînt român și cred că nimic din ceea ce este românesc nu mi-e străin. Iar povestea pe care o voi spune astăzi este chiar istoria poporului meu. *Toate faptele și întîmplările cuprinse în istorie sînt povestite întocmai cum s-au petrecut ele.* Eu nu fac decît să povestesc ce-au povestit alții (recte prof. univ. dr. Dumitru Almaș) în "Istoria românilor" (Editura Didactică și Pedagogică, R.A., București, 1995), un manual aprobat de minister, valabil pentru voi toți, copiii din clasa a IV-a de pe cuprinsul acestei patrii comune și indivizibile pentru toți cetățenii săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială, așa cum ne învață articolul 4 din Constituție. Ca să nu se spună că zic povești am reprodus cu litere cursive propozițiile și frazele pe care le-am cules din manual. Iar de la mine am pus numai cîteva propoziții, așa, ca să mai scurtez puțin povestirea, s-o fac mai curgătoare. După cum urmează:

Poporul român are o istorie foarte zbuciumată, și deci interesantă și bogată în fapte de vitejie și eroism. Strămoșii poporului nostru au fost dacii și romanii. După lupte seculare care au durat o vreme, străvechiul pămînt al Daciei a fost cucerit de către romani. Trăind și muncind împreună în aceleași orașe și sate ale provinciei Dacia, încetul cu încetul, dacii și romanii s-au contopit unii cu alții, din această contopire daco-romană s-a născut un nou popor: poporul român (p.17). Acuma, fie-ne îngăduit să facem un salt de aproape două milenii, o perioadă în care respectivul popor, vremelnice despărțit în state diferite, a dat numeroase lupte, sub conducerea unor domnitori buni, curajoși și înțelepți. În această perioadă -sugerează manualul - ideea independenței și unității naționale a însușit istoria românilor. Din an în an și din veac în veac (de la p. 17 la p. 84) am ajuns, cu istoria poporului român, în preajma anului 1848. În preajma acestui an, munca stăruitoare a poporului a făcut ca în Țările Române să sporească bogățiile. Românii au învățat să iubească tot mai mult patria. În revoluție, poporul român a înțeles că are destulă putere și pricepere ca să alunge oamenii vechii orînduiri și să întocmească o orînduire nouă, mai bună (p.91). În anii următori, poporul întreg a luptat pentru Unire, socotind-o scopul cel mai înalt al vieții. Nici marii boieri, nici sultanul, nici împăratul Austriei n-au putut înfrînge voința poporului care a ales ca domn în

Moldova, la 5 ianuarie, pe Alexandru Ioan Cuza. Poporul nu s-a lăsat înșelat - zice același manual - și i-a silit pe deputați să aleagă domn al Munteniei tot pe Alexandru Ioan Cuza (p. 75). Alexandru Ioan Cuza, datorită unor cauze interne și externe, a abdicat în 1866. În locul lui, a venit un nou domn, din Germania, prințul Carol (p. 97). Domnitorul Carol I s-a dovedit un bun gospodar, îngrijindu-se de liniștea și propășirea țării. Pe vremea lui, după cinci veacuri de lupte și jertfe eroice, greaua și îndelungata bătălie pentru cucerirea independenței României s-a încheiat cu victoria din 1877-1878, care împlinea, în sfârșit, unul din marile visuri ale întregului popor român (p.102). A sporit mult și numărul muncitorilor. Muncitorii nu trăiau prea bine. Patronii, adică proprietarii fabricilor, puteau reduce salariile și concedia lucrătorii când vroiau (p.105). Un fapt însemnat este că, în acea vreme, muncitorii din toată lumea au hotărât ca ziua de 1 Mai să fie zi de sărbătoare a muncii și înfrățirii muncitorilor (p.106). Nici țărani n-o duceau grozav. În 1907, înarmați cu furci și coase, cu ciomege și topoare, țărani au atacat conacele și hambarele boierești, au ars registrele cu învoieli, în unele locuri au început chiar să împartă moșiile. Mulți oameni luminați, de atunci, ca de pildă marele cărturar N.Iorga, au luat parte țărănilor (p.108). Apoi, soldații germani au pornit la atac. Dar, spre marea lor uimire, au constatat că din gropi de obuz, din frânturi de tranșee, din rîpe, ostașii sar la luptă, cu grenade, cu baioneta, și opresc puhoiul dușman. Mulți români luptau chiar numai în cămăși; și când nu mai aveau gloanțe, loveau cu patul puștii în cei care veneau să le contopească pământul strămoșesc (p.111). Vitejia cu care poporul român și-a apărat țara, în vara anului 1917, a impresionat întreaga lume. Germanii n-au putut ocupa toată România, așa cum se făceau. Înfrînți, Germania și Austro-Ungaria au cerut pace (p.113). Iac-așa, dragii copii, în scurt timp se realizează Marea Unire de la 1918, un vis străvechi al poporului român. În tot cursul istoriei, de la zămisirea lui, poporul nostru a dus o luptă necurmată pentru libertate și unire (p.116). În perioada interbelică, timpul nu prea mai are răbdare. Autorul manualului - așijderea. Iar noi - nici atîta. Între 1918 și 1940, adică între pag. 118-120, ani de zile, poporul a trebuit să muncească din răsputeri pentru a vindeca rănila războiului. Dar nu întreg poporul era mulțumit. Strîngeau averi și trăiau bine mai ales cei care, în timpul războiului și îndată după pace, au acaparat multe din averile țării: moșii, fabrici, sonde, bănci. Deși aveau drept de vot, țărani, muncitorii, oamenii săraci nu puteau participa la conducerea țării. Viața i-a îndemnat pe muncitori să-și reorganizeze Partidul Social Democrat care în 1921 s-a transformat în partid comunist. În anul 1924, acest partid, datorită politicii sale antinaționale, a fost interzis prin lege. Muncitorii, îndeosebi ceferiști și petroliști, nemaiputînd îndura viața grea, salariile mici și munca istovitoare, au făcut greve. Nici țărani nu trăiau bine. În general, economia românească a progresat mult în perioada interbelică. Și uite-așa ajungem la al doilea război mondial, povestit pe trei pagini, dintre care una jumătate cu poze. La sfîrșitul lui, conform înțelegerii de la Ialta dintre marile puteri aliate

În lupta contra Germaniei, în țările intrate în sfera de influență sovietică au fost impuse guverne comuniste, care au îndepărtat din viața politică forțele democratice, instaurând dictatura partidelor comuniste. Mulți fruntași ai culturii românești și oameni politici au fost închiși. După închiderea acestor intelectuali și politicieni, după abdicarea regelui Mihai I, un gol istoric se întinde. Regimurile comuniste din statele europene au fost înlăturate în 1989. În țara noastră, îndepărtarea acestui regim s-a făcut prin Revoluția din Decembrie 1989, când România a pășit pe calea democrației și libertății. Și cu asta, punct, urmează concluziile: De-a lungul istoriei, după cum ați văzut și ați învățat, poporul român a trecut prin multe și mari necazuri și primejdii. Și, pînă la urmă, muncind cu dăruire, luptînd cu vitejie și cu încredere în puterea și dreptatea lui, iubind patria și libertatea mai mult ca orice, a ajuns cu demnitate la liman și la lumină. Acesta-i scopul de bază al istoriei naționale, neseecat izvor de învățăminte și înțelepciune.

Mai departe nu mai scrie nimic în carte. De e vreun sens în asta, îl știe Dumnezeu. Dar eu nu-l pot desprinde din manualul meu. De aici mi se trage un anume inconfort intelectual. Iar de la inconfort la dramă intelectuală nu-i decît un pas și fandancia-i gata. Ceea ce mă-ndeamnă să formulez, nedumerit, următoarele

Întrebări și teme pentru acasă

1. În afara vitejilor domnitori și voievozi - care au avut înțelepciunea de a se pune, la momentul oportun, în fruntea poporului - și-or fi făurit masele române, singure-singurele, istoria? Că noi, din manual, înțelegem că doar poporul suveran a făcut și revoluțiile, și războaiele, și Unirea, la care a visat necontenit, încă de cînd se mai contopeau dacii cu romanii.

2. Să fie istoria românilor o teleologie? Adicătelea, să fie dumneaei o doctrină bazată pe ideea de sfîrșit, de finalitate? Se rezumă, oare, această finalitate la faptul de a ajunge - prin muncă, luptă, încredere și patriotism, așa cum zice în manual - la liman și la lumină? Care liman? De unde vine lumina?

3. Dacă am ajuns deja la liman (așa cum tot manualul ne învață) să deducem, oare, că pentru noi, românii, istoria s-a sfîrșit? Să fi fost oare autorul un adept al teoriei lansate de un reprezentant al poporului american, dl. Francis Fukuyama?

Iar mai departe nici nu îndrăznim să întrebăm. Căci dacă am formula numai cîteva nelămuriri legate de maniera în care sînt relatate anumite fapte și întîmplări (petrecute numai de la pașopt încoace), ei bine, ar însemna să punem sub semnul întrebării însăși Istoria Românilor. Or - v-am mai zis doar - "toate faptele și întîmplările cuprinse în istorie sunt povestite cum s-au petrecut ele". Eu n-am făcut decît să povestesc ce mi-au povestit și mie alții. Iar povestea pe care v-am spus-o a fost chiar istoria poporului meu. Mai departe, dragi copii, ajunși la liman și la lumină, aveți grijă singuri: Nu trădați, nu defăimați, nu destabilizați!*

* Text reprodus din revista "Dilema", III, nr.140,15-21 septembrie 1995, p.9.